



První kontakt s pacientem

doporučený (standardní) postup při vyšetření a zajištění urgentních stavů



MUDr. Barbora Zuchová

Základní abeceda.....



- **A** = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY
- **B** = BREATHING – DÝCHÁNÍ
- **C** = CIRCULATION – KREVNÍ OBĚH
- **D** = DISABILITY – NEUROLOGICKÉ VYŠETŘENÍ
- **E** = EXPOSURE, ENVIROMENT – DOKONČENÍ OŠETŘENÍ, OKOLÍ

Základ vyšetření: 4 P!!!!



- **Pohled**
- **Pohmat**
- **Poslech**
- **Poklep**



POMOCNÁ VYŠETŘENÍ



- Monitorace vitálních funkcí
- Laboratorní vyšetření
- Základní přístrojová vyšetření





- Vždy postupuj systematicky!!!!
- Pak nemůžeš opominout žádný život ohrožující stav
- Vyšetřuješ a léčíš v pořadí: „co pacienta nejdřív zabije“
- Vždy ošetřuj pacienta, ne jen monitorované hodnoty

- Pokud provedeš ošetření vždy zkontroluj jeho efekt!
- Zhorší - li se pacientův stav, vždy se vrať na začátek a začni od A....



A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY



Základní dotazy:

- Udrží DC volné?
- Znamky obstrukce DC?
- Jugulární žíly?
- Trachea ve středním postavení?



A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY



- Udrží DC volné?
- Orientační zhodnocení GCS (pokud je necílená reakce na bolest = GCS méně než 8)
- Opatření: zajištění DC dle kompetencí



A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY



- Znamky obstrukce DC nebo hrozící obstrukce ?
- Pohled: zatahuje, hematomy a poranění obličeje, krev z nosu, uší a úst, saze v ústech, hematomy na krku
- Pohmat: krepitus obličejového skeletu
- Poslech: stridor
- Opatření: zajištění DC dle kompetencí

A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY



- Náplň jugulárních žil a postavení trachey?
- Pohled a pohmat: zvětšená náplň žil.
Trachea mimo střední postavení
- Nutno myslet na: tenzní PNO, tamponádu perikardu, možnost obstrukce DC z přímého poranění krku

A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY



- Terapie:
 - Uvolnění DC – jednoduché manévry
 - Odsátí sekretů
 - O₂
 - GCS pod 8 zajištění DC dle kompetencí

A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY



- K A vždy u traumat patří C spine control!
- ATLS přístup k pacientovi



Krční límec



Krční límec



Krční límec nestačí!!!!



- Krční límec + head bloky



Až v tento moment je možno hlavu pacienta pustiť!!!! (dostatečná fixácia)



Když potřebuji zajistit DC..



- Manuální stabilizace



B = BREATHING – DÝCHÁNÍ



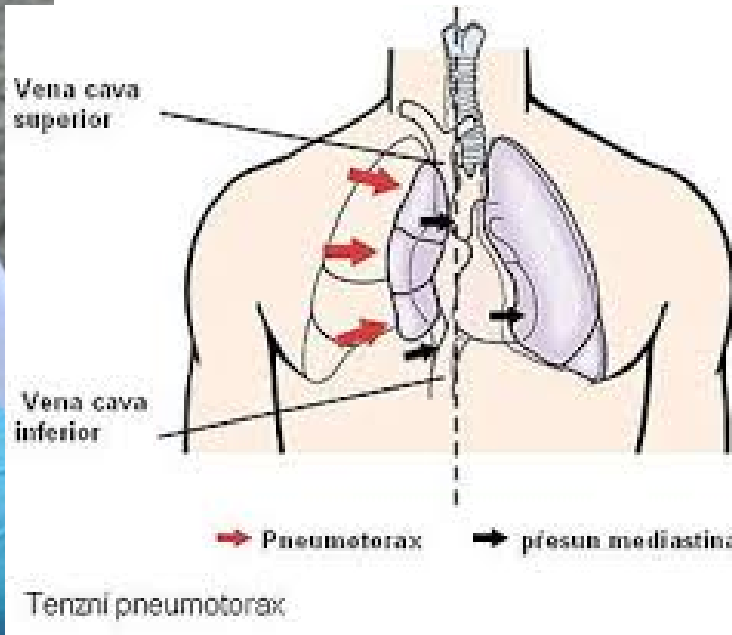
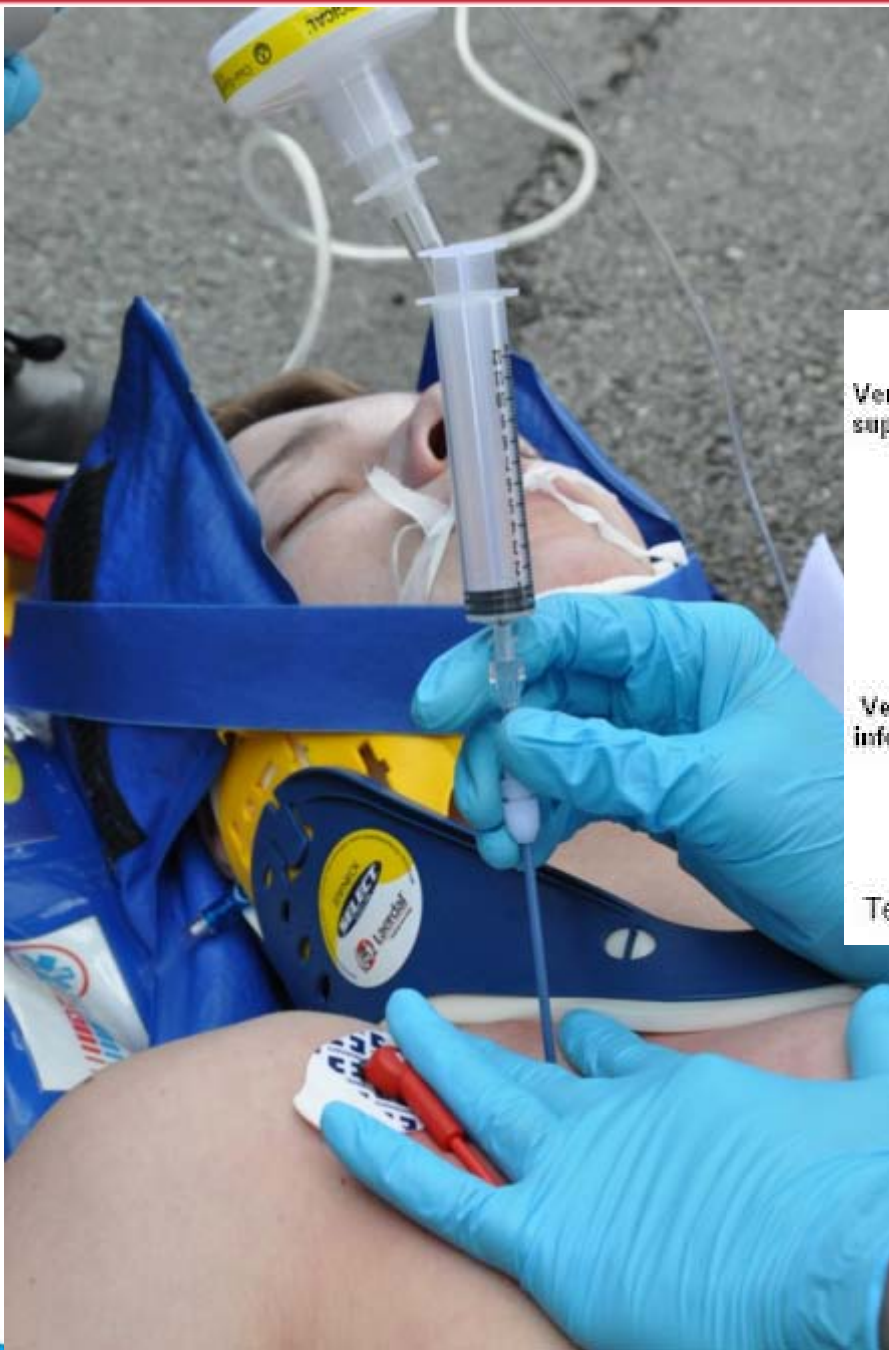
- Pohled: hematomy, oděrky, paradoxní dýchání, rány, emfyzém, barva kůže...
- Pohmat: krepitace , pevnost a stabilita hrudníku
- Poslech: symetrie dýchacích šelestů, vymizelé dýchání, stridor, pískoty, vrzoty...
- Poklep: ztemnělý, hypersonorní..

Co to je ????



- Pohled: oděrky, hematomy , zvedá se pouze levá část hrudníku, přeplněné jugulární žíly, deviace trachey vlevo, emfyzém
- Pohmat: hrudník se zdá pevný
- Poslech: neslyšné dýchání vpravo, vlevo normální
- Poklep: vpravo hypersonorní
- C: známky hypotenze

- Odpověď.....
- A léčba???



- Přecházím k C.....
- Pátrat po známkách krvácení



C = CIRCULATION – KREVŇÍ OBĚH



- „BLOOD ON THE FLOOR, FOUR PLACES MORE“.
- Krev na zemi = zevní krvácení
- Masivní zevní krvácení je třeba ihned zastavit a adekvátně hradit
- Čtyři kompartmenty = vnitřní krvácení do hrudníku, břicha, pánve, do měkkých tkání při frakturách dlouhých kostí.

C = CIRCULATION – KREVNÍ OBĚH



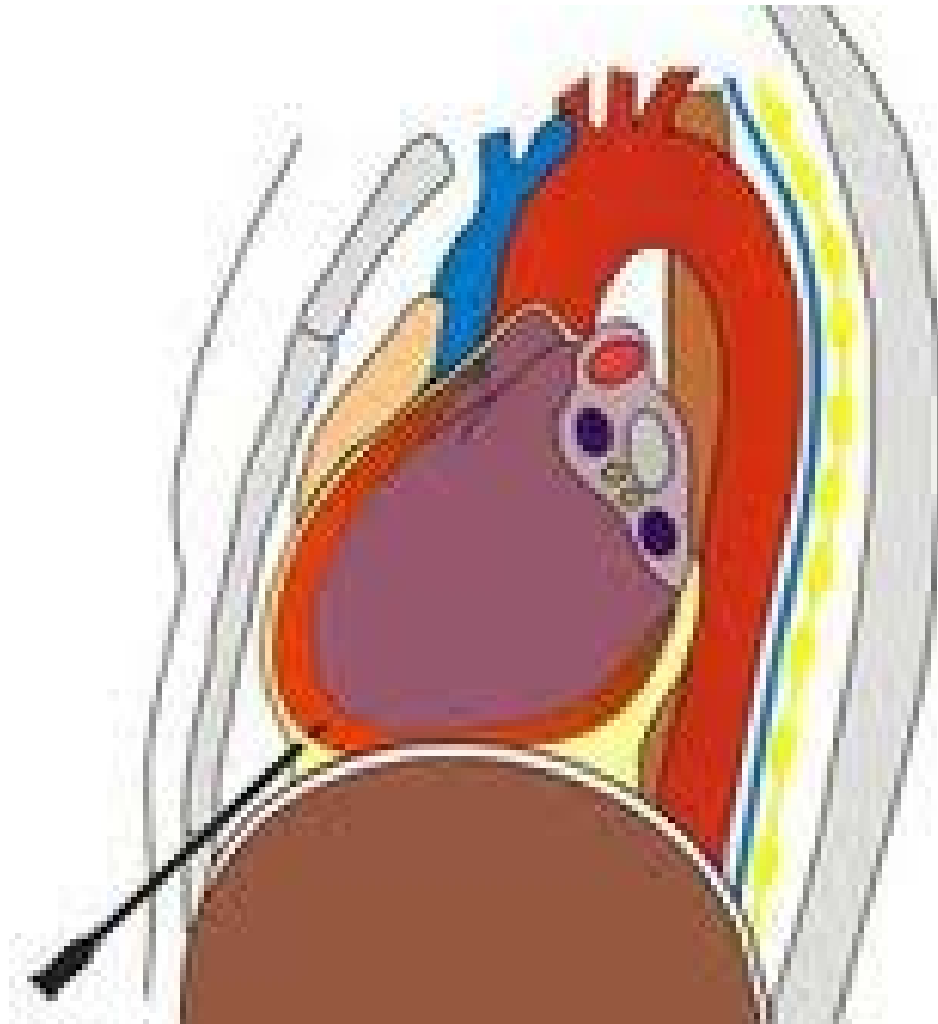
- Pohled: krev na zemi, barva kůže, napjatost kůže na končetinách, hematomy, deformity končetin
- Pohmat: pulz centrální a periferní, kapilární návrat, chlad periferie, tuhost břicha, pevnost pánve, krepitace dlouhých kosti
- Poslech: srdeční ozvy, peristaltika
- Poklep: břicho ztemnělý

Co to je ??? A léčba.....



- A: DC volné, přeplněné jugulární žíly, trachea ve středu
- B: oděrky na hrudníku, jinak bez patologie
- C: pulzace pouze na velkých cévách, kapilární návrat prodloužený, neslyšné srdeční ozvy

- Odpověď.....
- A řešení ???



C = CIRCULATION – KREVNÍ OBĚH



- Zástava zevního krvácení
- Omezení vnitřního krvácení – pánevní pás, fixace končetin (extenční dlaha, vakuová dlaha..)
- i.v. /i.o. vstup
- Volumoterapie,
- Tekutinová výzva



Terapie hemorhagického šoku



- Nepodceňovat, nečekat na hypotenzi!!!!
- Co nejrychleji podat tekutinovou výzvu
1 až 2 l krystaloidu u dospělého
(u dětí 20 ml/kg)

Hodnocení hemodynamické odpovědi.....

Ale pozor.....



- Pacienti s betablokátory, Ca blok.. nemají tachykardii
- Sportovci - větší objem krve, nižší tepová frekvence.. kr. ztráty se projeví později
- Těhotné – větší objem krve...delší kompenzace ztrát, hypovolemie matky = placentární hypoperfuze

D = DISABILITY – NEUROLOGICKÉ VYŠETŘENÍ



- Přesné zhodnocení GCS (v případě nutné analgosedace, provést před podáním léků)
- Zornice – velikost, reakce na osvit
- Končetiny: citlivost, hybnost , svalová síla





Glasgowská stupnice hloubky bezvědomí[1][2]		
Otevření očí	dospělí a větší děti	malé děti
1	neotvírá	neotvírá
2	na bolest	na bolest
3	na oslovení	na oslovení
4	spontánně	spontánně
Nejlepší hlasový projev		
1	žádný	žádný
2	nesrozumitelné zvuky	na algický podnět sténá
3	jednotlivá slova	na algický podnět křičí nebo pláče
4	nedekváttní slovní projev	spontánně křičí, pláče, neodpovídající reakce
5	adekváttní slovní projev	brouká si, žvatlá, sleduje okolí, otáčí se za zvukem
Nejlepší motorická odpověď		
1	žádná	žádná
2	na algický podnět nespecifická extenze	na algický podnět nespecifická extenze
3	na algický podnět nespecifická flexe	na algický podnět nespecifická flexe
4	na algický podnět úniková reakce	na algický podnět úniková reakce
5	na algický podnět cílená obranná reakce	na algický podnět cílená obranná reakce
6	na výzvu adekváttní motorická reakce	normální spontánní pohyblivost

E = EXPOSURE, ENVIROMENT – DOKONČENÍ OŠETŘENÍ, OKOLÍ



- V podmínkách PNP není úplné odhalení pacienta potřebné, ale musí být vyšetřen
- Vyšetření pacienta není dokončeno, dokud není vyšetřena zadní část těla (log roll)
- Péče o tepelný komfort pacienta
- Z důvodu dalších podrobných vyšetření a ošetření nesmí být oddalován transport k definitivnímu ošetření

Nikdy nezapomínej ...



- Komunikovat s pacientem
- **ANALGEZII!**
- Tepelný komfort



Anamnéza: AMPLE



A – Alergie

M – Medikace

P – Past illnesses/pregnancy – onemocnění,
gravidita

L – Last meal – poslední jídlo a pití

E – Events/Environment – závažné
souvislosti a události související s úrazem

Mechanismus úrazu



- Nutno vždy pečlivě znát
- Má vliv na druh poranění
- Umožní odhad dalších rizik pro pacienta
- Ovlivní směřování do zdravotnického zařízení



DOTAZY

?

Shrnutí



- Postupuj systematicky, dodržuj ABCDE
- Pokud je problém, vždy se vrať na začátek
- Když provedeš nějaký úkon, zkontroluj jeho efekt
- Nepodceňuj závažnost poranění



Literatura



- ATLS - American College of Surgeons: Trauma Programs
- Řešení urgentních stavů v přednemocniční neodkladné péči včetně nácviku praktických dovedností a speciálních technik pro lékaře zdravotnických záchranných služeb (ZZS) a urgentních příjmů (UP) nemocnic (Kubalová, Vaníčková, Zuchová)

Děkuji za pozornost

